

HEIDESCHAPEN EN WOLVEN

Steeds vaker duiken wolven op, en het lijkt er op dat ze ook Limburg geschikt vinden als leefgebied. De wolf zal dus wel een blijvertje worden. Een verrijking voor de natuur, maar wel eentje die hoofdbrekens kost. Afgelopen kerstperiode waren ook onze schapen het slachtoffer van de wolf. Hoe kunnen we leren samenleven met de wolf? Want gevolgen heeft het en hoe gaat Het Limburgs Landschap om met zijn grazende schapen, die we nodig hebben om onze heideterreinen goed te kunnen beheren?

Het beschermen van schapen tegen de wolf is natuurlijk in het belang van de schapen zelf maar ook in dat van de wolf. Schapen zijn voor de wolf een erg makkelijke prooi. Vooral jonge wolven die op zoek zijn naar een nieuw leefgebied kunnen daar dankbaar gebruik van maken. Door wolvenwerende maatregelen te treffen 'wennen' deze wolven niet aan schapen als prooi en moeten ze op zoek naar andere, wilde prooidieren zoals het ree of het wild zwijn.

Tijdens het groeiseizoen, van april tot november, wordt onze 200 stuks grote schaapskudde op Landgoed de Hamert door een herder begeleid en ingezet voor heidebeheer. De kudde verplaatst zich tijdens het seizoen door dit hele gebied van zo'n 1100 hectare. Kort gezegd bepaalt de herder waar de schapen grazen en zorgt de kudde er zo voor dat de vegetatie op de juiste plekken in toom wordt gehouden. Elke avond worden ze dan veilig binnen een verplaatsbaar wolvenwerend raster geplaatst. Buiten die groeiperiode, van december tot april liepen de schapen tot nu toe vrij rond op een groot omrasterd deel van het landgoed. Het zal duidelijk zijn dat met de komst van de wolf het begrazen met schapen zonder beschermende maatregelen in de toekomst niet meer mogelijk is.

Dat zorgt vooral in de periode buiten het groeiseizoen voor een praktisch probleem. Grote natuurgebieden voorzien van permanente elektrische wolfwerende rasters is bijna onmogelijk en zeker niet wenselijk. De rasters werken name-

lijk ook als onneembare barrière voor andere diersoorten als ree, das, vos en haas; ook zij kunnen een degelijk omrasterd gebied niet in of uit.

Schapen hebben in de winterperiode juist veel meer ruimte nodig om te kunnen grazen omdat er dan minder gewas staat. Werken met mobiele rasters is dan alleen mogelijk op locaties waar voldoende te eten is voor de schapen. Voor nu is er een extra herder ingehuurd om de schapen te laten grazen in weilanden op andere locaties in de Maasduinen. Het begrazingsbeheer zal dus worden aangepast met meer maatwerk, extra inzet van mensen en daardoor toenemende kosten. Hoe en waar wij onze schaapskudde na dit groeiseizoen gaan inzetten is nog onderwerp van gesprek. De wolf is terug, we zullen er hoe dan ook rekening mee gaan houden.

**TEKST EN FOTO:
HENK HEIJLIGERS**

